

Pályázat
a Szombathelyi Törvényszék elnökhelyettesi állására
az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által
149. E/2021. (VI.21.) OBHE határozattal kiírt felhívás alapján

1. Bevezető gondolatok

Talán az olvasót némiképp meglepő módon, de pályázatom ezen fejezetét tekintem annak lényegi részének. Hogy miért? Azért, mert itt adok számot benyújtásának jogi kereteiről, az elnyerni kívánt álláshely általam vélt fő jellemzőiről és a pályázat megírásáig vezető útról, belső motivációimról.

A Szombathelyi Törvényszék elnökhelyettesi állása esetében benyújtandó pályázat tartalmi kereteit az ezen munkakörre vonatkozó normák és a pályázati kiírás határozzák meg.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény [Bsz.] 123. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata [SZMSZ] szerint hatáskörébe utalt feladatokat.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló, többször módosított 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás [Igazgatási szabályzat] 25. § (4) bekezdése szerint a törvényszék elnökét akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint a hatáskörébe utalt, az állandó jelleggel átruházott igazgatási feladatokat, valamint az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat. A 25. § (1) bekezdése pedig a törvényszék elnökének feladatává teszi az elnökhelyettes igazgatási tevékenységének irányítását és ellenőrzését.

A fentiekből egyenesen következik, hogy az elnökhelyettes bíróság működésével kapcsolatos hosszútávú terveiről és azok megvalósításának ütemezéséről csak a hivatkozott keretek közt, azokra figyelemmel lehet beszélni. Helyettesítés esetén ugyanis – a jogszabály által meghatározott célokra és keretekre figyelemmel – nem a helyettes, hanem a helyettesített személy tervei, elképzelései érvényesítésének, feladatai ellátásának van – alap esetben – helye.

Emiatt pályázatom benyújtása előtt áttekintettem a Szombathelyi Törvényszék jelenlegi elnökének állaspályázatában írt célokat, és azok közt nem találtam olyat, melynek megvalósítását nem tudnám támogatni, mellyel ne tudnék azonosulni.

A Bsz. 118.§ (3) bekezdése összefoglalóan adja meg a vezetői tevékenység jelenlegi célját akkor, amikor kimondja, hogy a bírósági vezető felel a bíróság

jogszabályoknak, az OBH elnöke által kiadott szabályzatoknak és határozatoknak megfelelő hatékony működéséért.

A 21. század elejének kihívását a bírósági vezetők részére a jogszerűség mellett a hatékonyság fogalmának említett megjelenése jelenti, ami az erőforrásokkal való gazdálkodás során az időszerűség, a költségtakarékosság és a minőség biztosítását egyaránt jelenti. Kiemelném, hogy ez a hatékonyság csak a jogszerűség adta keretek közt érvényesíthető. Nem hiszem ugyanakkor, hogy a hatékonyság minden eleme mindig, egyformán, egyidőben biztosítható lenne. Az erre való törekvés azonban jogos elvárás egy vezetővel szemben. Kérdés, milyen módszerekkel és mennyiben lehet ennek az elvárásnak mind jobban megfelelni úgy, hogy az a jogkereső állampolgárok és a szervezetben dolgozók megelégedettségét egyaránt szolgálja. A vezetés lényege – nézetem szerint – ennek megtalálásában áll.

Hiszem, hogy a fenti cél eléréséhez vezető utat az alkalmazkodóképességnek, a körültekintésnek, a tudatos, példamutató, következetes és segítőkész vezetői magatartásnak, valamint a jóindulatnak kell kísérnie. Az általam „emberarcúnak” nevezett bírósági vezetői magatartásba beleértem a modern vezetői módszerek megismerésére, elsajátítására és adekvát alkalmazására történő folyamatos törekvést, a rendszeres önvizsgálatot, a hibák vállalását és az azok kijavítására irányuló folyamatos törekvést. Az ilyen magatartást tanúsító vezető a vezetetteket olyan partnereknek tekinti, akiket lehetőség szerint mindinkább be próbál vonni a döntéshozatalba. Ott, ahol az lehetséges, inkább velük együtt, mint a fejük felett, helyettük dönt. Tudjuk azonban jól, hogy ez nincs és nem is lehet mindig így.

A törvényszéki elnökhelyettesi munkakör egyik nehézségét – a változó és szerteágazó jogi normákból fakadó elvárásokon túl – éppen abban látom, hogy úgy képezi egyrészt a beosztott bírósági vezetők, bírák és igazságügyi alkalmazottak, másrészt a magasabb vezetői szintek közti egyik találkozási pontot, hogy igazgatási mozgástere származékos, elsődlegesen az elnöktől függő. Egyfajta pufferként működik, s mint ilyen, mindkét irányba transzformálja az elvárásoknak és információknak. Mindemellett javaslataival, tevékenységével támogatnia kell az elnök által megfogalmazott célok törvényes és hatékony elérését is.

Ahhoz, hogy fent említett törvényi célok megvalósulását mind jobban elősegíthesse, a törvényszéki elnökhelyettesnek is együttműködésre kell törekednie mindkét szint szereplőivel. Ezt az együttműködést könnyíti megynk kis mérete, és a munkatársakkal részben meglévő, részben még kialakítandó személyes, közvetlen kapcsolat.

Mégis miért gondolom, hogy képes vagyok a törvényszéki elnökhelyettesi feladatok ellátására?

Egyrészt mert a munkát segítő személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak. A bírói és igazságügyi alkalmazotti vezetőkre, a vezetés mellett dolgozó adminisztratív személyzetre, tapasztalataikra, elhivatottságukra a törvényszék vezetése eddig is számíthatott és láthatóan most is számíthat.

Másrészt érzem magamban a feladat ellátáshoz szükséges kedvet és erőt. Eddig sem volt rám jellemző a kihívások kerülése. 19 éves bírói pályám során az általam művelt főbb terület a civilisztika volt, melynek több részterületén (polgári, gazdasági,

munkaügyi, közigazgatási ügyszak) is dolgoztam. Közigazgatási bíráskodást csaknem 7 évet végeztem. Hosszabb-rövidebb ideig – kirendelések alapján – több bíróságon, párhuzamosan is ítélkeztem. Közigazgatási bírói múltamból büszke vagyok az eredményes előzetes döntéshozatali kérelmeimre és az általam kezdeményezett hazai normakontroll eljárásokra.

Úgy érzem, hogy a törvényszéki elnökhelyettesi feladatok ellátásában segítségemre lehet az a körülmény, hogy 2015. október 01. és 2020. március 31. közt magam is szerezhettem igazgatási vezetői tapasztalatot, amikor – kezdetben megbízás, majd pedig kinevezés alapján – elláttam a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elnöki teendőit. Ennek során egy kis szervezeti egység működtetése során sikerült pozitív és negatív vezetői és emberi tapasztalatokra egyaránt szert tennem. Több jogi, igazgatási és emberi kihívással találkoztam. Természetesen volt, melyet helyesen és volt, melyet helytelenül oldottam meg, de utóbbiakból is mindig igyekeztem okulni.

Azt, hogy többször magam is kerestem az új kihívásokat eddigi szakmai és igazgatási életutam is alátámasztja. Ebből kiemelem, hogy már szakvizsgázott jogászként külföldi posztgraduális képzésben vettem részt, majd a titkári év után – melynek során a peren kívüli végrehajtási és felszámolási ügyintézésbe is belekóstolhattam – több mint egy évtizedig polgári és gazdasági pereket tárgyaltam a Szombathelyi Városi Bíróságon. Ezt gazdagította a munkáltató a Sárospataki Városi Bíróságra történő – hozzájárulásom melletti – kirendelésemmel, amit tovább bővített önkéntes jelentkezésem a Szombathelyi Munkaügyi Bíróságon történő, munkaügyi ügyszakos helyettesítésre. Így sikerült – mégha nem is túl hosszú ideig – több ügyszakban 3 bíróságon is párhuzamosan tevékenykednem.

2013-ban amikor arra lehetőség mutatkozott – a más bíróságokon folyamatban lévő ügyeim szinte teljes befejezése mellett – pályáztam és áthelyezésre kerültem a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra, ahol ismét ügyszakot váltva immár közigazgatási peres és peren kívüli ügyeket intéztem, de részt vettem közszolgálati jogviták elbírálásában is. Ezalatt kaptam lehetőséget ezen szervezeti egység már említett vezetésére is. Ebben az időszakban nyertem – kezdetben hozzájárulásom mellett, majd annak megtagadásával – kirendelésre a Szombathelyi Járásbíróságra, ahol ismét részt vettem a polgári és a gazdasági ügyek intézésében is. Utóbbi 2021. január 31-ig végeztem, már mint a Szombathelyi Törvényszék kirendelt tanácselnöke. Azóta a polgári fellebbviteli munkában veszek részt.

A fentiek megerősítik hitemet abban, hogy képes vagyok a célzott új feladat ellátására. Azokon a területeken, melyeken eddig dolgoztam, több-kevesebb mértékben már a számok mögé is látok. És ami még ennél is fontosabb, képesnek érzem magam – ahogy erre többször is képes voltam – új, szakmai, vezetői és emberi ismeretek elsajátítására, mely képességre pályázatom pozitív elbírálása esetén biztos szükségem lesz. Az elméleti vezetői ismeretek megszerzését a magam részéről próbáltam elősegíteni azzal is, hogy a MIA ilyen képzésére – még vezetői megbízatásom előtt – jelentkeztem és azon eredményesen részt is vettem.

Végezetül itt kívánom még megjegyezni, hogy szerepfelfogásomban az elnökhelyettesi munkakör szigorúan igazgatási vezetői és nem szakmai vezetői munkakör, mégha a mai jogi szabályozásból a kettő elemeinek bizonyos fokú

összemosása tűnik is ki. Ennek megfelelően elnökhelyettesi minőségemben amennyire csak lehet, tartózkodni kívánok az elbírálandó ügyeket érintő tartalmi kérdésekben történő állásfoglalásoktól.

2. Az SZMSZ-ben felsorolt elnökhelyettesi feladatok

Pályázatom írásakor a Szombathelyi Törvényszék 2018. június 21-i keltezésű SZMSZ-ből tudtam kiindulni, mely a következőképp részletezi a törvényszék elnökhelyettesének feladatait:

"4.1.11. A törvényszék elnökhelyettesére állandó jelleggel átruházott feladatok

a/

A személyi döntések előkészítése

b/

A bírák képzésének, a fogalmazók, titkárok, igazságügyi alkalmazottak oktatásának szervezése, irányítása, oktatásfelelősi teendők ellátása. Helyi képzési terv elkészítése, kapcsolattartás a Magyar Igazságügyi Akadémia vezetésével, a regionális oktatásfelelősökkel.

c/

Felügyeli a törvényszék büntelkezelőjének tevékenységét.

d/

Ellátja a büntető kezelőirodák, leírók felügyeletét.

e/

Felügyeli és irányítja a büntető kollégiumvezető és a büntetés-végrehajtási csoportvezető bíró igazgatási tevékenységét.

f/

A szakértőkkel, ülnökökkel kapcsolatos ügyintézés.

g/

Jogszabályok, szakkönyvek, stb. beszerzése, koordinálása.

h/

Panaszok intézése a szakági területén.

i/

Jogegységi eljárásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szakági területen.

j/

A szakági területe (büntető, büntetés-végrehajtási, szabálysértési ügyszak) általános felügyelete.

k/

Egyéb feladatok ellátója, amelyek a törvényszék elnökének utasításaiból származnak.

l/

Ellátja az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat."

3. Az elnökhelyettesi feladatok ellátásával kapcsolatos kapcsolatos rövid távú terveim:

Kinevezésem esetén szükségesnek tartom az SZMSZ hivatkozott pontjainak módosítását annyiban, hogy azok ne a büntető szakági területekkel kapcsolatos, hanem a civilisztikai területekkel kapcsolatos feladatokat utalják az elnökhelyettes működési és felelősségi körébe, hiszen míg az elnök büntető ügyszakos, jómagam a civilisztikai területről érkezem.

Ezzel párhuzamosan áttekintem a felsorolt feladatkörökbe eső, folyamatban lévő ügyeket, egyfajta helyzetfelmérést végzek tehát. Ezt és a teendők prioritizálását követően kerülhet sor a feladatok végrehajtására, figyelemmel természetesen a törvényszék elnöke által megfogalmazandó elvárásokra.

A bekövetkező személyi változásokra (kollégiumvezetői megbízás, elnökhelyettesi kinevezés) figyelemmel át kell tekinteni a törvényszék ügyelosztási rendjét és a szükséges módosításokat azon is át kell vezetni.

A fentiek időbeli ütemezése: 30 nap.

4. Az elnökhelyettesi feladatok ellátásával kapcsolatos hosszú távú terveim

Evidencia, hogy a törvényszéki elnökhelyettesi feladatokat rövid és hosszútávon egyaránt a törvényszék elnökének irányítása mellett, elvárásainak megfelelően kell ellátni. Ezen együttműködés mikéntjének kialakítása minden bizonnyal időt igényel mindkét fél részéről.

Szükségesnek érzem ugyanakkor, hogy szubjektív célkitűzéseim lényeges elemei ehelyütt megfogalmazást nyerjenek annak érdekében, hogy azokról mind a kinevezési jogkör gyakorlója, mind a véleményező szerv tagjai, mind pedig a törvényszék elnöke kialakíthassák saját álláspontjaikat.

Hosszú távú célom, hogy a 23 éves bírósági múltam alatt tapasztalt, alábbi nemkívánatos jelenségek előfordulásának csökkentésében közreműködjek:

- Többször tapasztalhattam, hogy a munkatársak közt szolidaritás inkább csak verbálisan volt jelen.
- Többször tapasztalhattam, hogy ugyanazt a történetet sokan, sokféleképp magyarázták, leginkább félre.
- Többször tapasztalhattam, hogy rövid távú személyes érdekek miatt, akár közös érdekeket szolgáló célok is veszélybe kerültek vagy csorbát szenvedtek.
- Többször tapasztalhattam az egzisztenciális kiszolgáltatottság és a reménytelenség bénító hatását.

- Többször tapasztaltam, hogy az őszinteség nemkívántos, sőt nem is kifizetődő.
- Csak egyetlen egyszer hallottam igazgatási vezető szájából, hogy hibát vétett igazgatási tevékenysége során.
- Többször tapasztalhattam, hogy a szervezeti egységek tagjai kerülték saját erőforrásaik feltárását, átcsoportosítását, felhasználását, ehelyett megpróbálták elérni külső, újabb erőforrások bevonását, a munka "áttolását" másra.
- Tapasztalhattam, hogy a felületesség, a következetlenség, az elfogultság vagy a példamutatás hiánya milyen demoralizáló eredményre vezetett, miként ásta alá a leglelkesebb dolgozók hozzáállását is.

Ezek azok a jelenségek, melyeket szeretnék száműzni a bíróság működéséből. Ha ezek pozitív irányú megváltoztatásában bármilyen kis eredmény elérését elő tudnám segíteni, akkor a magam részéről már elégedett lennék.

Tervezett működésem súlypontjai közül a következőket szeretném még kiemelni:

Elsőként az automatikus ügyelosztás említeném, melynek bevezetését ott, ahol arra a munka jellege és a személyi összetétel mellett lehetőség van, szorgalmaztam és szorgalmazom. Ennek lényegét abban látom, hogy próbáljuk meg mindinkább biztosítani, hogy összehasonlítható helyzetben lévő bírákhoz, meghatározott időtávon belül, lehetőleg azonos mennyiségű és nehézségű ügy érkezzen. Ez tenné lehetővé számukra a többé-kevésbé azonos munkaterhet és mindenkinek védelmet jelentene a pártos ügyelosztás vádja alól. Az esetleges többletterher vállalást pedig nyilvánosan, megkülönböztetett módon, pozitívan és anyagilag is el kell ismerni.

Kiemelem még az informatika nyújtotta előnyök mind magasabb fokú kihasználását, az ilyen eszközök és szoftverek elérhetőségének biztosítását, alkalmazásuk elsajátítását és fejlesztésük elősegítését. Az látható, hogy a rendelkezésre álló eszközök (hardverek és szoftverek) az igazgatási ellenőrzésben és a bírói munka egyes részterületein is jól használhatóak. Problémának a visszajelzések, tapasztalatok hatékony gyűjtésének, becsatornázásának hiányosságait látom. Sok esetben késik, vagy elmarad a visszacsatolás megfelelő becsatornázása. Ezen és a felhasználói ismeretek szintjén lenne még mit javítani. Mindent el kell követni annak érdekében, hogy a bírói munkában felesleges adminisztrációs többletterhet az informatika ne okozhasson.

Azt kell elérni, hogy a bírói munka ismét elsődlegesen a bíraskodásról, mégpedig a kiegyensúlyozott keretek közt zajló bíraskodásról szóljon, mely a résztvevők számára átlátható, működésüket támogatni, számukra egyenlő munkaterhet biztosítani igyekvő igazgatás mellett történik.

Megemlítem még a társ hivatásrendekkel történő együttműködést, mely fontos, fenntartandó, de ennek során mindenkor törekedni kell annak kiegyensúlyozottságára és a pártatlanság látszatának biztosítására is.

Mellékes része ugyan a bírósági működésnek, de számomra fontos, így megemlítem: a környezetbarát működést. Ebben korábban is és a jövőben is

szívesen gondolkodom és cselekszem együtt másokkal. Ide sorolom a munkatársak szemléletének ilyen irányú formálását, erre történő érzékenyítésüket, a példamutatást, de a szelektív hulladékgyűjtést vagy az épületek energiahatékony fejlesztését is.

Tapasztalataim fényében utalni szeretnék végül a dolgozók és vezetőik, a kinevezettek és kinevezőjük közt elvárható lojalitás kérdésére. Ennek kapcsán azt kívánom hangsúlyozni, hogy a lojális magatartás elsődleges kereteit a jogszabályok ill. a munkavégzésre irányadó egyéb normák szabják meg. Azok határait pozitív irányba átlépő lojalitás lehet szép emberi gesztus, de senkitől sem várható el.

A fentiek időbeli ütemezése: folyamatos azzal, hogy azok egyes részeinek (pld. automatikus ügyelosztás) megvalósítása részben természetesen függ más szereplők, pld. a törvényszék elnökének döntéseitől, magatartásától is.

4.Összefoglalás

A feladatok és célok fenti rövid számbavétele számomra azt támasztja alá, hogy egyetlen törvényszéket, így a Szombathelyi Törvényszéket sem lehet egyedül vezetni. Ehhez arra alkalmas és kész vezetőtársakra, valamint a vezetői feladatok ellátását támogató, képzett, agilis igazságügyi alkalmazottakra továbbá a vezetés részére legalább a kezdeti bizalmat megelőlegező dolgozói közösségre van szükség.

Személyem révén a büntető ügyszakos elnök vezetői munkáját - az eddigi hagyományokat követve - civilisztikai területről érkezett elnökhelyettes teheti eredményesebbé, becsatornázva az ezen szakterület adta tapasztalatokat, ismereteket.

Azt csak remélni merem, hogy tevékenységem nem csak a törvényszék elnökének munkáját, de a teljes törvényszék működésének jogszerűségét, hatékonyságát, s ezen keresztül a jogkeresők igazságszolgáltatással szembeni jogos elvárásainak teljesülését egyaránt segíteni fogja.

A fentiekhez kérem T. Kollégáim és T. Elnök Úr támogatását.

Szombathely, 2021. augusztus 30. napján.

Tisztelettel:

Dr. Tóth Zoltán

bíró, törvényszéki tanácselnök

